

Hjørring Kommune

Slutrapport

Vandplanprojekt Skeen Møllebæk

Hovedvandopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak
Hjørring Kommune

Den Europæiske Fiskerifond:
Danmark og Europa investerer i bæredygtigt fiskeri og akvakultur

Den Europæiske Fiskerifond

**Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri**

Projektet er finansieret af Fødevareministeriet og EU
Projektet kan ses på Hjørring Kommunes hjemmeside
<http://www.hjoerring.dk/Borger/Natur-amp-Vandloeb/Vandplanprojekter.aspx>

Slutrapport

Vandplanprojekt Skeen Møllebæk

Vandplan: Hovedvandopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak
Hjørring Kommune

Indsats

Projektet omfatter vandløbssystemet Skeen Møllebæk, der er et offentligt vandløb og en del af Uggerby Å systemet, som udmunder i Skagerrak. Den samlede indsats omfatter fjernelse af 2 spærringer (reference AAL-102 og AAL-219). Ved realisering af indsatsen vil der i alt åbnes op for 6,849 km vandløb opstrøms indsatsen (Bilag 1, Fig. 1).

Skeen Møllebæk er ikke direkte beliggende i et Natura 2000-område. Skeen Møllebæk er en del af Uggerby Å systemet, der udmunder i Skagerrak og er omfattet af Natura 2000-område 1 Skagens Gren og Skagerrak.

Indsatsen er omfattet af vandplan Hovedvandopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak.

Projektperiode

Projektperioden løber fra den 27. august 2015 til den 26. august 2018. Projektet er konkret gennemført i perioden 01. oktober til 01. december 2016.

Projektet er således gennemført indenfor den fastsatte projektperiode.

Gennemførelse

Projektet er gennemført i overensstemmelse med detailprojektet (Bilag 2) og i overensstemmelse med de økonomiske omkostninger, der fremgår af tilbud fra Materielgården (Bilag 4), der har vundet tilbuddet.

Materielgården har sendt faktura til Hjørring Kommune for gennemført projekt (Bilag 6). Hjørring Kommune har betalt de indgåede fakturaer (Bilag 7).

Intern afsatte timer til gennemførelse af projektet og omkostninger til intern løn fremgår af vedhæftet kontrakt (Bilag 11). Det faktiske antal interne timer anvendt på projektet fremgår af bilag 12. Og udbetaling af løn til de medarbejdere kommunen har afsat til projektet fremgår af bilag 13, 14, 15 og 16.

Projektet er således gennemført og betalt i henhold til de betingelser, der fremgår af tilsagnet til projekt. Fotodokumentation for gennemført projekt fremgår af bilag 10.

Formål

Formålet med indsatsen er, at forbedre de fysiske forhold og skabe kontinuitet i Grårup Bæk.

Formålet er opnået ved at:

1. Forbedres passage for vandrende fisk og/eller forbedrede opvækst- og gydeforhold for fisk og forbedrede forhold for akvatisk flora og fauna i øvrigt.
2. Koordineres indsatsen med øvrige indsatser.
3. Fjernelse af spærringer på en måde så faldet ikke overstiger 10 ‰ og det tilpasses de lokale fiskebestande og lokal fauna.
4. At der ikke sker skade på dyre og plantearter, der er omfattet af bilag 3 og 5 i naturbeskyttelsesloven.

Eksisterende forhold

Skeen Møllebæk er et offentligt vandløb, der løber til Uggerby Å.

Skeen Møllebæk har en samlet længde på omkring 5,5 km. Fra udspringet løber bækken reguleret med pænt fald gennem områder med græsning, høslet, naturarealer og mindre skovpartier, for på den nedre del af den midterste sektion at gå gennem et kraftigt reguleret forløb og dyrkede landbrugsarealer. Den nedstrøms delstrækning ligger mere eller mindre uberørt og med godt fald, nedskåret i en dyb ådal med stejle krat- og skovklædte skrænter.

Potentialet for målopfyldelse vurderes som moderat – god for de strækninger, der endnu ikke har målopfyldelse.

Den fysiske tilstand er moderat – god ifølge sidste vurdering fra staten.

DVFI

I Skeen Møllebæk blev der på faunastation 3020081005 (ved Skeenvej) i 2013 lavet en DVFI-undersøgelse med faunaklasse 5 som resultat (Bilag 1, fig. 2)

På station 3020081015, ved Gøggårdsvej, er seneste undersøgelse en Saprobiebedømmelse fra 2006, som bedømtes til forureningsgrad II (svagt forurenat). Denne bedømmelse vurderes dog som forældet i forhold til at beskrive vandløbets nuværende kvalitet.

På stationerne 3020081020 og 3020081021, op- og nedstrøms renseanlægget ved Mygdal, blev der i 2010 lavet DVFI-undersøgelse og på begge stationer blev resultatet en faunaklasse 5.

Station 3020081025 i den øvre del af Skeen Møllebæk ved Odden Plantage, er senest undersøgt i 2006, hvor der blev foretaget en Saprobiebedømmelse med

forureningsgrad II (svagt forurennet). Undersøgelsen vurderes som forældet i forhold til at beskrive vandløbets nuværende kvalitet.

Fisk

DTU Aqua's seneste vurdering af Skeen Møllebæk hviler på en undersøgelse fra 2009. DTU beskriver her den øverste del som dybt nedgravet med ringe bundforhold. I forhold til en tidligere undersøgelse fra 2001, har for hårdhændet vedligeholdelse ført til mangel på fiskeskjul og stor sandvandring. På mellemstykket fra Oddenvej og ned til Gøggårdsvej, er der, på trods af et reguleret forløb, bedre fysiske forhold med frisk strøm, en gruset-stenet bund og mange fiskeskjul.

Nedstrøms Gøggårdsvej findes udlagt gydemateriale, som dog virker ubrugt, hvilket sandsynligvis skyldes to nedstrøms beliggende kammertrappers negative indflydelse på opgangen af gydefisk til bækkens øvre strækninger.

Den nederste del til udløbet i Uggerby Å er dels præget af kammertrappen ved vejbroen ved Skeenvej og af kammertrappen opstrøms Skeen Møllevej. Nedstrøms kammertrappen ved Skeenvej findes et kort stryg opbygget af kampesten. Forløbet både op- og nedstrøms er præget af stor sedimenttransport og den rene sandbund giver ringe variation. Nedstrøms nederste kammertrappe ved Skeen Møllevej løber bækken, over en kortere strækning med fine gyde- og opvækstforhold, som en skovbæk med frisk strøm og varierende bredde- og dybdeforhold. Herefter er de fysiske forhold moderate med store sandaflejringer.

DTU har givet lokalitet 126 ved Mygdal Kirkevej en biotopkarakter-vurdering på 1 for ½-årsørreder. Dvs lokaliteten burde kunne huse 15 stk pr 100 m².

Lokalitet 127 og 128, ved Oddenvej og Degnbølvej, har begge fået en biotopkarakter-vurdering på 4 for både yngel og ½-årsfisk svarende til at lokaliteterne bør kunne huse henholdsvis 240 stk yngel og 60 stk ½-årsfisk pr 100 m².

Lokalitet 129, ved Gøggårdsvej, har fået en biotopkarakter-vurdering på 4 for ½-årsfisk svarende til at lokaliteten bør kunne huse 60 stk ½-årsfisk pr 100 m², mens lokalitet 130, ved Skeenvej, har fået en vurdering på 3 for 1-årsfisk svarende til 18 stk pr 100 m².

Lokalitet 131, ved Skeen Møllevej, har fået en biotopkarakter-vurdering på 4 for både ½-årsfisk og 1-årsfisk svarende til at lokaliteten bør kunne huse 60 stk ½-årsfisk og 24 stk 1-årsfisk pr 100 m².

Effekt af projektet

Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt, at sige om realiseringen har fået den forventede effekt på flora og fauna. Flora og fauna skal have tid til at etablere sig før, der kan foretages en sådan vurdering.

Indsats AAL-102 indebærer fjernelse af en spærring. Spærringen fjernes ved hævning af bunden nedstrøms rørunderføringen med etablering af tre gydebanks nedstrøms.

Således at der igen skabes passage for især fisk, men også den øvrige vandløbsfauna. Den øgede mængde sten vil øge mulighederne for strømlæ til fisk samt være en substratforbedring for de mere rentvandskrævende smådyr. Desuden vil der blive udlagt gydegrus, hvilket vil forbedre ynglemulighederne for ørred – under forudsætning af at der skabes kontinuitet nedstrøms.

Indsats AAL-219 indebærer fjernelse af en spærring. Spærringen fjernes ved hævning af bunden nedstrøms rørunderføringen med etablering af en gydebanke nedstrøms og opstrøms. Således at der igen skabes passage for især fisk, men også for den øvrige vandløbsfauna. Den øgede mængde sten vil øge mulighederne for strømlæ til fisk samt være en substratforbedring for de mere rentvandskrævende smådyr. Desuden vil der blive udlagt gydegrus, hvilket vil forbedre ynglemulighederne for ørred – under forudsætning af, at der skabes kontinuitet nedstrøms.

Selvom om fjernelse af spærringernes primære formål er at skabe kontinuitet, så vil tilførslen af grus og større sten samtidig løfte vandløbskvaliteten, med bedring af de fysiske forhold i form af mere fast substrat og øget variation. Sten og grus vil give strømlæ og skjulmuligheder for fisk og, hvis vandet samtidigt er tilstrækkeligt rent, bedre livsbetingelserne for de rentvandskrævende smådyr. Herved muliggøres et løft i DVFI på strækningen, og samtidig bedres rekrutteringsmulighederne for mere rentvandskrævende dyr op- og nedstrøms den berørte strækning.

Regulativ Beskrivelse

Eksisterende

Skeen Møllebæk er omfattet af regulativ for kommunevandløb nr 10.2 Skeen Møllebæk og nr 10.2.1 Rambæk. Skeen Møllebæk har en samlet regulativ-længde på 4,958 km, hvoraf 1,011 km er henlagt som naturligt vandløb. Strækningen, der henligger naturligt, omfatter st. 0 – st. 1.011 m. På denne strækning er der ingen krav til vandløbsskikkelse. Den øvrige del af Skeen Møllebæk (st. 1.011 – st. 4.958) skal vedligeholdes på grundlag af krav til en fastlagt geometrisk skikkelse.

Vandløbet vedligeholdes så skånsomt som muligt, med en smal snoet strømmende midt i vandløbet. Dog skal evt aflejringer, som hindrer frit udløb fra dræn, fjernes, såfremt dræne ligger over drænbundlinien.

Der skæres grøde efter behov. Vandløbet skal gennemgås mindst en gang inden 15. juli.

Kommende

Hjørring Kommune arbejder på en samlet regulativrevision for alle kommunens vandløb. Revisionen vil betyde, at de nuværende regulativer samles i 16 overordnede regulativer, der omfatter hele vandløbssystemer.

I forbindelse med regulativrevisionen udarbejdes der også vedligeholdelsesbestemmelser for de private vandløb.

Relation til beskyttet natur og arter

Skeen Møllebæk er beskyttet efter § 3 i naturbeskyttelsesloven. Der er ikke registreret beskyttede eller fredede arter i og omkring Skeen Møllebæk ved indsatserne.

Relation til Natura 2000

Der er ikke registreret arter omfattet af Habitatdirektivets bilag IV og bilag 3 i naturbeskyttelsesloven i området omkring indsatserne.

Odder, der er på bilag 3, findes over hele Vendsyssel. Skeen Møllebæk er et potentielt levested for Odder. Hjørring Kommune vurderer derfor, at det er sandsynligt at Odder kan forekomme i og ved vandløbet. Realisering af indsatserne vurderes ikke at have betydning for Odder.

Skeen Møllebæk er ikke direkte beliggende i et Natura 2000-område, men udmunder i Uggerby Å, hvor den nedre del er omfattet af Natura 2000-område 5 Uggerby Klitplantage og Uggerby Å's udløb. Herudover udmunder Uggerby Å i Skagerrak, der er omfattet af Natura 2000-område 1 Skagens Gren og Skagerrak.

Realisering af indsatserne vurderes ikke at have betydning for Natura 2000 området.

Relation til anden lovgivning

Indsatserne ligger i landzone. Hjørring Kommune vurderer, at der ikke kræves landzonetilladelse efter Planloven, da projektet ikke forudsætter ændret areal anvendelse.

Skeen Møllebæk er omfattet af vandløbsloven og naturbeskyttelsesloven. Projektet er gennemført i henhold til tilladelser og dispensationer givet efter vandløbsloven og naturbeskyttelsesloven (Bilag 8).

Projektet forudsætter tilladelse efter vandløbsloven, da det er en regulerings sag. Regulerings sager er omfattet af VVM bekendtgørelsens bilag 2. Projektet er derfor gennemført efter forudgående VVM-screening (Bilag 9).

Lodsejer holdning

Indsats AAL-102 berører 2 lodsejere, der begge er positive.

Indsats AAL-219 berører 2 lodsejere, der begge er positive.

Omkostningseffektivitet

Referenceværdi

Fjernelse af de 2 spærringer AAL-102 og AAL-219 har åbnet op for 6,849 km vandløb opstrøms indsatserne. Den vejledende referenceværdi er 21.000 kr. pr. km vandløbsstrækning opstrøms, som der åbnes op for ved fjernelse af spærringen.

Den samlede referenceværdi for indsatsen er således 143.829,00 kr.

Referenceværdien fordeler sig således på de enkelte indsatser:

AAL-102: 1,857 km opstrøms, der giver en referenceværdi på kr. 38.997,00

AAL-219: 4,992 km opstrøms, der giver en referenceværdi på kr. 104.832,00

Den samlede referenceværdi for projektet er således 143.829,00 kr.

Realiseringsomkostninger

Hjørring Kommune gennemfører selv realiseringen af indsats AAL-102 og AAL-219.

Omkostninger for realisering er i overensstemmelse med de erfaringspriser Hjørring Kommune har beregnet i forbindelse med tidligere vandplanprojekter (Bilag 5)

Omkostninger til indsatsen kan deles op i:

AAL-102

- Der udlægges 3 gydebanker af 10 m længde, 30 cm dybde og 1,5 m bredde.
- Den første gydebanke placeres med start ved udløb af rørunderføring. Her må påregnes ekstra grus, da der er et tilstødende vandingssted. Her laves en kant ind mod brinken med lidt større sten for at undgå sandvandring ud i vandløbet.
- Gydebanker udlægges så faldet ikke overstiger 5‰.
- Gruset fyldes helt op til rørkant på den første gydebanke for at hæve vandspejlet inde i røret med 10-15 cm, så der opstår et permanent vandspejl inde i røret på 15-20 cm af hensyn til vandrende fisk og insekter.
- Bankerne placeres med 10 m mellemrum.
- Der placeres 2 håndsten pr løbende meter på gydebankerne.
- Evt skader udbedres med fornødne materialer.

Omkostninger for realisering af indsats AAL-102 er på kr. 18.000,00 (Bilag 4)

AAL-219

- Der placeres en gydebanke 10 m lang, 30 cm dyb og 1,5 m bred ved rørunderføringens udløb
- Der laves en 5 m lang gydebanke på 30 cm tykkelse og 1,5 m bredde ved indløb til rørunderføring for at hæve vandspejlet inde i røret af hensyn til vandrende fiskeyngel.
- Gydebanken anlægges så faldet ikke overstiger 5‰

Omkostninger for realisering af indsats AAL-219 er på kr. 8.000,00 (Bilag 4)

Samlede omkostninger til realisering af indsats AAL-102 og AAL-219 er for Hjørring Kommune 26.000,00 (Bilag 4). Hjørring Kommune vurderer på den baggrund, at omkostningerne er rimelige.

De samlede omkostninger til realisering af indsatsen er således 26.000,00 kr. og dermed 117.829,00 kr under den samlede referencepris. Hjørring Kommune vurderer

på den baggrund, at realisering af indsatserne for vandplanprojekt Skeen Møllebæk er omkostningseffektiv.

Afværgeforanstaltninger

Hjørring Kommune vurderer, at afværgeforanstaltninger ikke er nødvendige i forbindelse ved realisering af indsatsen.

Bilag

Bilag 1: Oversigtskort

Bilag 2: Detailprojekt

Bilag 4: Tilbud gydegrus

Bilag 5: Erfaringspriser for Hjørring Kommune

Bilag 6: Faktura for gennemført arbejde – Materielgården

Bilag 7: Udbetalingsnote – Hjørring Kommune

Bilag 8: Tilladelser efter vandløbsloven og naturbeskyttelsesloven

Bilag 9: VVM afgørelse

Bilag 10: Fotodokumentation – før og efter billeder

Bilag 11: Kontrakt – intern lønomkostning

Bilag 12: Timeregistrering

Bilag 13: Løn Poul Træholt

Bilag 14: Løn Jens Pedersen

Bilag 15: Løn Jan Q Sørensen

Bilag 16: Løn Christian O. Sejlund

Bilag 17: Tilsagn

Bilag 18: Dokumentation for offentliggørelse